

Militær etikk – hva er nå egentlig det?*

Den oppmerksomme leser vil ha lagt merke til en mindre endring i layouten på forsiden av dette nummeret. Der det før het *PACEM – Militært tidsskrift for etisk og teologisk refleksjon*, står det fra nå av *Tidsskrift for militær etikk*. Vi ønsker med dette å markere en spissing av *PACEMs* faglige profil: Vi ønsker primært å framstå som et tidsskrift med fokus på militær etikk.

Den militære profesjonen er på grunnleggende vis en moralsk profesjon. Så grunnleggende er den etiske komponenten at den utgjør en *conditio sine qua non*. Uten at den er på plass blir profesjonen noe annet. Så når vi snakker om militær etikk, snakker vi om den militære profesjonsetikken, den komponenten i den militære yrkesutøvelsen som på helt fundamentalt vis konstituerer og gir rammer for profesjonsutøvelsen. Militær virksomhet stilles overfor en rekke ulike kompetansekrav og til dem hører også kravet om en moralsk profesjonalitet. Det kreves av militære yrkesutøverne på alle nivåer at de er i stand til å ta ansvarlige moralske valg og å omgjøre dem til moralske handlinger. Den militære etikkens oppgave er å hjelpe den enkelte yrkesutøver til å tenke gjennom de utfordringene og de dilemmaene de vil kunne bli stilt overfor, hjelpe dem til å forstå hvilke moralske krav som stilles til dem, og dyktiggjøre dem og motivere dem til å handle moralsk forsvarlige i utøvelsen av sine militære oppdrag.

Profesjonsetikk er *applied ethics*, som engelskmennene kaller det. Det betyr at generelle og etiske prinsipper anvendes på et bestemt fagfelt. Men enhver utredning av etiske spørsmål er ikke nødvendigvis like relevant. Testspørsmålet på hvorvidt en artikkel i *PACEM* har betydning for det militæretiske fagfeltet, blir dermed først og fremst praktisk: I hvilken grad gir den aktuelle artikkelen praktisk veiledning til alt fra politiske beslutningstakere, militære ledere eller den menige soldaten. En veiledning som setter dem i stand til å møte de utfordringene de står overfor i sin profesjonsutøvelse?

Dernest, militær etikk er på sett og vis interdisiplinær og trekker veksler på flere fagfelt.

Krigens folkerett utgjør en viktig del av den militære profesjonsetikken, men ikke som en statisk, for evig fastlagt komponent. Folkeretten trenger til enhver tid å tolkes i lys av blant annet våpenteknologisk utvikling og endret militær praksis. Slike refleksjoner vil bidra til større forståelse av de utfordringene som

* Redaktørene i *Journal of Military Ethics*, Martin Cook og Henrik Syse, skrev i 2010 en leder i *JME* som i stor grad har inspirert til denne presisering av hva vi forstår med 'militær etikk'. *Journal of Military Ethics*, Vol 9 (2010)/2 side 119-122.

knytter seg til militær virksomhet og som sådan være av betydning for utviklingen av den militære profesjonsetikken.

Militær historie har tradisjonelt også hatt betydning for forståelsen av de etiske og moralske utfordringene den militære profesjonen stilles overfor. Kierkegaards ord om at livet bare kan forstås baklengs, men må leves forlengs, har relevans også for vårt fagfelt. Kunnskapen vi trekker av historien, må anvendes på og forstås i vår tid. Bare på den måten kan den ha betydning for vårt fagfelt. Uten den linken blir historiefortellingene fort bare til nostalgi

Teologi og livssyn har også tradisjonelt bidratt til forståelsen av de moralske utfordringene den militære yrkesutøveren står overfor. Viktige bidragsytere til utviklingen av den militære profesjonsetikken og krigens folkerett har en teologisk fagbakgrunn. I et tidsskrift utgitt av Feltprestkorpset er det naturlig å gi rom for bidrag fra denne tradisjonen og det vil vi fortsatt gjøre. Men vi er også klar over de utfordringene vi står overfor i et stadig mer pluralistisk samfunn. Den militære etikken er ikke konfesjonell, men vil være beriket av bidrag fra ulike konfesjonelle grupper.

Til slutt et lite PS: *PACEMs* nettside – pacem.no – har vært utilgjengelig i lang tid. Vi arbeider med å få siden operativ igjen og håper at nettsiden i overskuelig framtid skal framstå i ny og forhåpentligvis forbedret utgave.

Leif Tore Michelsen